

Asia: VN/26031/2020-VM-5

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

VTJ-lain muutokset

- Näettekö ehdotetun VTJ-lain muutoksen tehokkaaksi keinoksi vähentää tietoturvaloukkausten uhreille aiheutuvaa vahinkoa? Onko muita tehokkaampia keinoja vähentää uhreille aiheutuvaa vahinkoa?
- Viitaten kappaleeseen 4.1. keskeisistä ehdotuksista, tulisiko selvitysvastuun jakautumisesta säätää henkilötunnuksen muuttamista hakevan ja Digi- ja väestötietoviraston välillä? Tulisiko Digi- ja väestötietovirastolle säätää jokin erityinen tiedonsaantioikeus vireillä olevaan rikosasiaan liittyvistä tiedoista siinä tapauksessa, että selvitysvastuun jakautumisen katsottaisiin edellyttävän nykyistä laajempaa tiedonsaantioikeutta?

TVK:n näkemyksen mukaan laissa olisi hyvä säätää selvitysvastuun jakautumisesta henkilötunnuksen muuttamista hakevan ja Digi- ja väestötietoviraston välillä. Selvitysvastuun jakautumisen toteutumiseksi Digi- ja väestötietovirastolle tulisi säätää erityinen tiedonsaantioikeus vireillä olevaan asiaan liittyvistä tiedoista.

Vaikutusten arviointi

- Keskeiset kehitys- ja tarkennuskohteet esityksen vaikutusten arvioinnin osalta (esimerkiksi vaikutukset tietoja käsittelevien tiedonhallintaan ja tietoaaineistojen muodostamiseen tai vaikutukset asiakkaisiin, mikäli asiakas ei ole toteuttanut hänen vastuullaan olevia toimenpiteitä).

TVK pitää hyvänä, että sääntelymuutoksella ei muuteta viranomaisten tiedonhallinnan vastuita tai henkilötietojen ja henkilötunnuksen käsittelyä koskevia säännöksiä. Sääntelymuutoksella voisi siten todennäköisesti olla vain vähäisiä vaikutuksia työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanoon.

Henkilötunnuksen muuttamisen tilanteet ovat olleet toimeenpanossa toistaiseksi harvinaisia. Tieto henkilötunnuksen muuttamisesta on käytännössä tullut henkilöltä itseltään (vahingoittunut), hänen työnantajaltaan (vakuutusnottaja) tai vahingoittunutta hoitaneelta hoitolaitokselta. Henkilötunnuksen muuttuminen on voinut tulla ilmi myös etuuskäsittelyssä tietopyynnön yhteydessä. Mikäli henkilötunnuksen muuttaminen yleistyisi jatkossa, on entistä tärkeämpää varmistaa, että uusi henkilötunnus on kaikkien sitä käyttävien viranomaistahojen tiedossa samanaikaisesti esim. väestötietojärjestelmän tietopalvelun avulla.

Henkilötunnuksen muuttumisen yleistyessä uuden henkilötunnuksen päivittämisestä tietojärjestelmiin ja tietoaineistojen (vanhan ja uuden henkilötunnuksen) yhdistämisestä voi aiheutua järjestelmäkustannuksia ja lisätyötä. Uuden henkilötunnuksen päivittämiseen ja käyttöön ottoon liittyy tällä hetkellä osittain manuaalisia tehtäviä.

Muutoksella voi myös olla prosesseja hidastavia/hankaloittavia vaikutuksia etenkin tiedonluovutustilanteissa, jos henkilötunnusta hyödyntävät eri tahot eivät ole päivittäneet uutta henkilötunnusta tietojärjestelmiinsä ja tämän johdosta henkilön tietoja eri järjestelmien välillä ei pystytä yhdistämään. Tällainen tilanne voi tulla vastaan esimerkiksi hoitolaitoksille tehtävissä potilastietojen tietopyyntötilanteissa, joissa henkilötunnusta käytetään tietopyyntöjen yksilöimiseen.

Yleiset kommentit

- **Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta**

Henkilötunnusta käytetään työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanossa vakuutusnottajan ja vahingoittuneen yksilöimiseen tietojärjestelmissä vakuutus- ja etuuskäsittelyssä. Henkilötunnusta käytetään myös tietojen yksilöimiseen niin työtapaturma- ja ammattitautirekisterissä kuin vakuutusrekisterissä, joiden ylläpitäminen kuuluu TVK:n lakisääteisiin tehtäviin.

TVK pitää kannatettavana, että lakiehdotuksella mahdollistettaisiin henkilötunnuksen muuttaminen nykyistä laajemmin tilanteissa, joissa henkilötunnus on rikoksen seurauksena kolmannen osapuolen tiedossa ja sitä tultaisiin käyttämään rikollisiin tarkoituksiin. On tärkeää, että lainsäädäntö seuraa yhteiskunnan yleistä digitalisoituvaa kehitystä, josta voi seurata laajempia ja vahingollisempia tietoturvaloukkauksia ja tieto- ja viestintärikoksia tulevaisuudessa.

TVK pitää kuitenkin tärkeänä, että voimassa olevan sääntelyn perusteista ”henkilötunnus on ainutkertainen, pysyvä ja muuttumaton” sekä ”muuttaminen on mahdollista vain poikkeuksellisesti” pidetään kiinni ja siten varmistetaan, että kaksoisidentiteettejä ei pääse muodostumaan

jatkossakaan ja että henkilötietojen yhdistäminen eri rekistereissä on mahdollisimman sujuvaa ja virheetöntä.

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) on työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen lakisääteinen keskus-yhteisö, joka toimii vakuutuksen toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselimenä.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpano on perustuslain 124 §:n sekä työtapaturma- ja ammattitautilain nojalla annettu yksityisten vakuutusyhtiöiden, Valtiokonttorin sekä TVK:n tehtäväksi ja kyse on julkisen hallintotehtävän hoitamisesta virkavastuulla. Julkisen hallintotehtävän hoitaminen sisältää myös julkisen vallan käyttöä.

TVK antaa lausuntonsa työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpanon näkökulmasta.

TAPATURMAVAKUUTUSKESKUS

Janne Reini

toimitusjohtaja

Aaltonen Merja
Tapaturmavakuutuskeskus - Lakiyksikkö/lakimies Elina Holmas,
elina.holmas@tvk.fi, gsm 0409225535